

RAADSVOORSTEL

D19.006511

ZK19001833

DATUM 1 juli 2019
AGENDAPUNT 3.05.
ONDERWERP nieuwe DVO's HVC
PORTEFEUILLEHOUDER C. van de Pol
PROGRAMMA Programma III: Wonen & Ondernemen
BELEIDSVELD Openbare ruimte
ZAAKNUMMER ZK19001833

AANLEIDING De huidige dienstverleningsovereenkomst over de afvalinzameling met HVC is gedateerd en inmiddels door het CAW opgezegd. Ons college is voornemens om twee nieuwe dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) met HVC aan te gaan. Het gaat om een collectieve DVO en een individuele DVO. Uw Raad heeft de mogelijkheid om hier een zienswijze over te geven.

KADER *Uitgangspunten nieuwe DVO*
Eind 2017 zijn in CAW-verband de voorbereidingen gestart om een nieuwe DVO met HVC af te sluiten. Daarbij zijn vijf centrale uitgangspunten gesteld waar de nieuwe DVO aan moet voldoen (zie onderstaande tabel).

Uitgangspunt	Eis / wens
1. Gemeentelijk maatwerk	<ul style="list-style-type: none">Breed inzamelpakket. Daarnaast mogelijkheid andere dienstenKeuzevrijheid t.a.v. inzamelmethode, -frequentie en service
2. Marktconforme dienstverlening	<ul style="list-style-type: none">Substantieel lagere afvalbeheerkostenPeriodieke marktconformiteitstoets, benchmark
3. Toekomstgerichtheid	<ul style="list-style-type: none">Opstellen doelen middellange termijn, werken met jaarplannenTussentijdse verbetervoorstellen door HVC
4. Maximale transparantie	<ul style="list-style-type: none">Uitsplitsing naar inzameling, transport en verwerkingInzicht in inzamelkosten per dienst en kostenopbouwInzicht in businesscase bij wijzigingsvoorstellen
5. Heldere, eenvoudige en zakelijke DVO	<ul style="list-style-type: none">Individuele DVO is basis, aanvullende collectieve afspraken over Afvalbrengstations (ABS-en), transport- en overslag en <u>evt</u> ook kwijtscheldingenZakelijke afspraken over investeringen, eigendommen en beëindigingsvoorwaarden

Parallel aan het DVO-traject is het CAW een onderzoek gestart naar de samenwerkingsvorm tussen de CAW-gemeenten.

Gemeentelijk Grondstoffen Plan

De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor de inzameling van huishoudelijk afval. Binnen deze plicht heeft de gemeente vrijheid over hoe de inzameling plaatsvindt (met welke inzamelsystemen en frequenties) en wie de inzameling uitvoert. Op 15 april bent u via een thema avond in de gelegenheid gesteld om ambities te bepalen.

DVO-bevoegdheid

Gemeente Koggenland heeft haar afvaltaken, waaronder grondstoffenbeleid en de DVO-bevoegdheid ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling CAW. Naast de gemeente Koggenland zijn de gemeenten Hoorn, Opmeer, Drechterland, Enkhuizen, Stede Broec en Medemblik deelnemer in deze gemeenschappelijke regeling.

WIJ STELLEN VOOR

1. Een positieve zienswijze af te geven over het aangaan van een individuele dienstverleningsovereenkomst met HVC over de afvalinzameling.
2. Een positieve zienswijze af te geven over het aangaan van een collectieve dienstverleningsovereenkomst met HVC over de afvalinzameling.

BEOOGD
RESULTAAT

Het aangaan van twee DVO's met HVC voor een periode van in ieder geval zes jaar (tot en met 2025); een individuele DVO én een collectieve DVO.
In de individuele DVO wordt gemeentelijk maatwerk geboden. Er is keuzevrijheid ten aanzien van inzamelmethode, frequentie en service. De dienstverlening is marktconform en daarnaast toekomstgericht. Er worden doelen gesteld, met jaarplannen gewerkt en tussentijds verbetervoorstellen gedaan door HVC. Tenslotte is de individuele DVO maximaal transparant met betrekking tot kosten waardoor eenvoudiger een businesscase kan worden uitgevoerd bij een wijzigingsvoorstel.
In de collectieve DVO staan afspraken over Afvalbrengstations (ABS-en), transport- en overslag en eventueel ook kwijtscheldingen.

ONDERBOUWING

De vigerende Uitvoeringsovereenkomst met HVC dateert uit 2004 en biedt geen mogelijkheden voor gemeentelijk maatwerk. De risico- en prijsafspraken die toentertijd zijn gemaakt hebben gezorgd voor hoge tarieven. Deze tarieven worden doorberekend in de afvalstoffenheffing richting inwoners. De CAW-gemeenten willen een beter en flexibeler contract met lagere tarieven. Het CAW heeft zich hier het afgelopen jaar, in het belang van de inwoners van West-Friesland, voor ingezet.
Op 11 maart 2019 bent u via een informatieavond geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de totstandkoming van de nieuwe DVO.

1.1 De DVO voldoet aan de vooraf gestelde uitgangspunten van het CAW én aanbevelingen van de Rekenkamercommissie.

Het aanbod van HVC is getoetst aan de vijf vooraf door het AB CAW gestelde uitgangspunten. Deze uitgangspunten zijn schematisch weergegeven onder het kopje kader. De vijf uitgangspunten van het CAW liggen in het verlengde van de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie, die in zes van de zeven CAW-gemeenten onderzoek heeft gedaan naar de hoogte en doelmatigheid van de afvalstoffenheffingen. Conclusie is dat het aanbod aan de vijf uitgangspunten voldoet.

1.2 De nieuwe DVO met HVC is financieel aantrekkelijk.

De aanbidding van HVC is financieel om drie redenen aantrekkelijk voor de gemeente:

- Ten opzichte van prijspeil 2018 verlaagt HVC in de nieuwe DVO het tarief voor de gemeente Koggenland met uiteindelijk circa € 50 per aansluiting (afhankelijk van keuzes). Op jaarbasis gaat het om een structurele besparing van circa € 500.000.
- De daling van het tarief gaat met terugwerkende kracht per 1 januari 2019 in. Deze tariefdaling ligt nog niet meteen op het niveau van de besparing van circa € 50 per aansluiting, maar is ook in 2019 al fors (circa € 35 per aansluiting lager).
- Naar de toekomst toe wordt naar verdere kostendalingen gezocht. HVC verplicht zich om in het eerste evaluatiemoment na drie jaar met nieuwe efficiencyvoorstellen te komen, mocht blijken dat de tarieven nog onvoldoende marktconform zijn.

1.3 De nieuwe DVO kent marktconforme voorwaarden en biedt de gemeente ruime stuurmogelijkheden.

De contractvoorwaarden van de nieuwe DVO zijn marktconform en geven de gemeenten keuzemogelijkheden en flexibiliteit:

- De nieuwe DVO gaat op 1 januari 2020 in, waarbij het nieuwe tarief met terugwerkende kracht per 1 januari 2019 ingaat. De nieuwe DVO heeft een initiële looptijd van zes jaar en biedt in het vierde jaar (2023), op basis van een gezamenlijke evaluatie, een eerste uitstapmogelijkheid.
- De opzegtermijn van twee jaar is praktisch en realistisch. Hetzelfde geldt voor de beëindigingsvoorwaarden ten aanzien van overname van materieel en personeel. De gemeenten worden op moment van beëindiging niet geconfronteerd met beperkende overname-verplichtingen.
- De DVO biedt maximale mogelijkheden voor gemeentelijk maatwerk. Gewenste veranderingen in de inzamelstructuur of dienstverlening worden volgens een vaste werkwijze door HVC doorberekend en na beoordeling en goedkeuring door de gemeente verwerkt in de DVO.
- De gemeente heeft volledige beleidsvrijheid ten aanzien van de individuele DVO. De gemeente kan eigen beleidskeuzes autonoom doorvoeren en is daarbij niet afhankelijk van de besluitvorming bij andere gemeenten.

1.4 Een zienswijze van de gemeenteraad is noodzakelijk en wenselijk.

Binnen de gemeente is het college van B&W bevoegd om privaatrechtelijke handelingen aan te gaan. Daarbij is een zienswijzeprocedure bij uw Raad noodzakelijk en wenselijk. De gemeentewet schrijft namelijk voor dat de raad in de gelegenheid moet worden gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen indien de uitoefening van (onder meer) privaatrechtelijke bevoegdheden ingrijpende gevolgen voor de gemeente kan hebben. De financiële omvang en de publieke belangen rond dit dossier maken dat hier sprake van is. Los van deze formele vereisten is bespreking van de nieuwe DVO en interactie met de raden een belangrijk uitgangspunt geweest voor het gehele proces.

1.5 Alternatief aanbesteden biedt geen garanties op een beter resultaat en heeft risico's.
Aanbesteden is over de initiële contractperiode van 6 jaar volgens ramingen duurder dan het aanbod van HVC. Gezamenlijk aanbesteden is een begaanbare weg, maar wel een weg met onzekerheden en risico's. Het afbouwtraject met HVC is complex en de consequenties zijn niet goed te overzien.

2.1 Collectieve taken worden duidelijk vastgelegd

In de collectieve DVO worden afspraken over in ieder geval de Afvalbrengrstations (ABS), de verwerking van huishoudelijke afvalstromen (met uitzondering van restafval en gft) en de overslag en het transport van huishoudelijke afvalstromen vastgelegd.

KANTTEKENINGEN

1.1 Uitgangspunt is dat de zeven CAW-gemeenten dezelfde keuze maken

De aanbieding van HVC is gebaseerd op afname van alle huidige zeven CAW-gemeenten. Als de zeven CAW-gemeenten niet dezelfde keuze maken dan heeft dat consequenties. De gemeenten die door willen met HVC kunnen geconfronteerd worden met hogere tarieven dan nu door HVC geboden. De gemeenten die willen aanbesteden moeten beseffen dat de kansen op een scherp(er) contract afnemen als ze een kleiner contract op de markt zet.

1.2 Marktconformiteit HVC-tarieven blijvend aandachtspunt

De tarieven van HVC liggen gemiddeld nog licht boven de bandbreedte van de tarieven van andere vergelijkbare gemeenten en inzamelorganisaties. Volgens HVC is er sprake van een circa 10% hoger kostenniveau wat veroorzaakt wordt door:

- hoge kosten van een (luxe) sociaal plan (afgesproken in 2004 bij overname personeel voormalig CAW);
- de hoge beleidsmatige capaciteitsinzet voor het CAW en afhandeling van vragen van individuele gemeenten;
- hoge service in de operationele dienstverlening.

Relevant is dat HVC naar de toekomst toe verder verbeterpotentieel ziet en zich ten doel stelt om tot verdere kostenverlagingen te komen. Verder is afgesproken dat het kostenniveau jaarlijks wordt getoetst (jaarlijkse benchmark) en dat het evaluatiemoment na drie jaar gebruikt wordt voor een diepere analyse. Op basis daarvan komt HVC met aanvullende efficiencyvoorstellen.

1.3 Andere risicoverdeling

In de huidige uitvoeringsovereenkomst liggen alle risico's bij HVC. De CAW-gemeenten betalen een vast integraal tarief voor afvalinzameling en -verwerking. In de nieuwe situatie wordt aan de inzamelkant gewerkt met vaste tarieven (blijft risico HVC) maar krijgen de gemeenten de werkelijke verwerkingskosten doorberekend. Hieronder vallen ook de inkomsten uit de landelijke vergoedingen voor inzameling, sortering en verwerking van PMD (plastic, metalen, drankverpakkingen). Mee- en tegenvallers aan de verwerkingskant landen in de nieuwe DVO dus aan gemeentezijde. Deze wijze van werken en risicoverdeling is in den lande – bij andere gemeenten en vergelijkbare contractrelaties - gebruikelijk. Daarnaast geldt dat de risico's zijn te voorzien.

1.4 Hoger tarief voor Koggenland dan CAW- gemiddeld.

Onze gemeente krijgt een hoger tarief van HVC doorberekend dan het gemiddelde voor de CAW-gemeenten (€ 213 versus € 201 CAW-gemiddeld, prijspeil 2018). De verwerkingstarieven en uurtarieven van HVC voor materieel en personeel zijn voor alle gemeenten gelijk, maar er ontstaan verschillen doordat:

- de afstanden in de meer landelijke gemeenten groter zijn, waardoor het benodigde aantal uren van HVC in de inzameling hoger ligt.
- de afstand naar de overslaglocatie in Middenmeer verschilt, waardoor vooral gemeenten die hier verder weg van liggen met hogere inzamelkosten van doen krijgen.

2.1 Collectieve afspraken rond Afvalbrengstations

Een belangrijk onderdeel in de collectieve DVO betreft het beheer van de Afvalbrengstations (ABS-en). Deze ABS-en hebben een regionale functie: in het CAW-gebied zijn er vier ABS-en voor de inwoners van zeven gemeenten. Dit maakt dat in deze DVO wel collectieve afspraken moeten worden gemaakt en er onderlinge verplichtingen tussen de gemeenten gelden. Een gemeente kan niet zonder consequenties uit deze DVO stappen. Zo'n besluit heeft financiële consequenties voor de andere gemeenten, de vaste kosten kunnen dan immers door minder gemeenten en huishoudens worden gedeeld. Daarom zijn in deze collectieve DVO compensatieverplichtingen opgenomen voor een gemeente die uitstapt.

FINANCIËN Door de tariefverlaging met terugwerkende kracht ontstaat er dit jaar (2019) een positief resultaat in de begroting op het onderdeel Afvalbeheer. Hoe groot dit positieve resultaat is kan pas later dit jaar preciezer worden bepaald. In de loop van dit jaar ontstaat er namelijk een beter inzicht in de omvang van de werkelijke verwerkingskosten.

DUURZAAMHEID In het Gemeentelijk Grondstoffen Plan (GGP), een uitwerking van het DVO, kunnen keuzes gemaakt worden die betrekking hebben op duurzaamheid.

PACT VAN WESTFRIESLAND n.v.t.

COMMUNICATIE n.v.t.

VERVOLG In juli-augustus 2019 neemt ons college, op basis van uw zienswijze, een definitief besluit over de nieuwe DVO's.
In het najaar 2019 ontvangt u een keuzenota GGP ter besluitvorming. In deze nota worden een aantal scenario's voor u uitgewerkt waarin ook de gevolgen ten aanzien van financiën, milieu en service worden toegelicht. Het is aan uw Raad om daarin keuzes te maken. Er wordt dan ook nader ingegaan op de verevening. Het AB-CAW moet hierover nog een besluit nemen.

Datum college: 3 juni 2019

Burgemeester en wethouders van Koggenland.